

ργ'. Τὸν δὲ μετὰ τῆτο χειμῶνα, οἱ ἐν Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι, καὶ ἄλλοι σύμμαχοι Ἑλληνας, ὁμοίως καίτινες τῶν Σικελῶν, ὅσοι ἦσαν μὲν Σύμμαχοι τῶν Συρακυστίων, ἐξεστιαζόμενοι ὁμῶς παρ' αὐτῶν μὲ σκληρότατα, ἀπεσάτησαν, καὶ ἐνώθησαν μὲ τὰς Ἀθηναίους, αὐτοὶ ἔλοι ἀφρόως ἐβρμησαν ἐναντίον τῆς Νήσσης, πόλεως ἑσῆς μικρᾶς αὐτῶν τῶν Σικελῶν, τῆς ὁποίας τὴν ἀκρόπολιν τὴν εἶχον οἱ Συρακῆσιοι· μὴ δυνάμενοι δὲ νὰ τὴν ὑποτάξωσιν, ἀνεχώρησαν. Καὶ ἐνταῦθα ἐξορμῆσιν ἀπὸ τῆς τείχεος οἱ Συρακῆσιοι ὄπισθεν κατὰ τῶν συμμάχων, οἱ ὅποιοι εἶχαν μείνη ὄπισθεν τῶν Ἀθηναίων, καὶ τρέψουσιν εἰς φυγὴν ἓνα μέρος τῆς στρατίας, καὶ ἐφόνευσαν πολλὰς ἐξ αὐτῶν· μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Λάχης καὶ οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι ἀπεβάαντες πολλάκις ἀπὸ τὰς ναῦς περὶ τὸν Καϊκινὸν ποταμὸν, καὶ πολεμήσαντες μὲ τὰς Λοκροὺς ἐξορμήσαντας κατ' αὐτῶν μετὰ τῆ Προξένου τῆ υἱῆ τῆ Καπάτωνος, τὰς ἐνίκησαν ὄντας ὡς τριακοσίους, καὶ λαβόντες ὅπλα ἐν μοίρᾳ Λαφύρων, ἀνεχώρησαν καὶ ἐντεῦθεν.

ρδ'. Τὸν αὐτὸν δὲ χειμῶνα ἐκάθησαν καὶ τὴν Δῆλον οἱ Ἀθηναῖοι διάτινα χρησμὸν παλαιὸν· ἐκάθησε δὲ αὐτὴν πρότερον καὶ Πεισίρατος ὁ τῶν Ἀθηναίων τύραννος, ἀλλ' ὄχι ὅλην, ἀλλ' ὅσον μέρος τῆς νήσου ἐφαίνετο ἀπὸ τὸ ἱερόν· νῦν δ' ὁμῶς τὴν ἐκάθησαν ὅλην μὲ τρέπον τοῖστον· ἐξέχωσαν ὅλας τὰς θήκας τῶν μνημείων τῶν ἱεροφανόντων ἐν Δήλῳ, καὶ ἐκήρυξαν μῆτε νὰ ἀποθάνῃ τις πλέον εἰς τὴν Δῆλον, μῆτε νὰ γεννήσῃ γυναῖκα, ἀλλ' ὅταν τύχῃ ἀνάγκη τέτων, νὰ διαβαίνωσιν ἄντικρυς εἰς τὴν Ῥήνειαν· ἀπέχει δὲ τῆς Δήλου ἡ Ῥήνεια τόσον ὀλίγον διάστημα, ὡς

πάτωνος· πρότερον, στρατηγὸς ἦν ἕτος τῶν τριακοσίων; ἢ ἕτερος μεθ' ἑτέρας δυνάμεως προσβεβηθηκῶς; ἀμφιβάλλεται.

(16) Καὶ Δῆλον ἐκάθησαν.] ὄρα περὶ τῆς καὶ τῆ ἀ. ξυγ. β. ἡ. (22) ἀλλ' εἰς Ῥήνειαν.] κατεπειγέσης τῆς τῆτων ἀνάγκης, δικ-

διακομίζεσθαι. ἀπέχει δὲ ἡ Ρήνεια τῆς Δήλης ἕως ὀλίγον, ἄσε Πολυκράτης ὁ Σαμίων τύραννος, ἰσχύσας τινὰ χρόνον ναυτικῶ, καὶ τῶν τε ἄλλων νήσων ἄρξας, καὶ τὴν Ρήνειαν ἔλων, ἀνίστηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ, ἀλύσει δῆσας πρὸς τὴν Δήλον. καὶ τὴν πεντετηρίδα τότε πρῶτον μετὰ καὶ τὴν κάθαρσιν ἐποίησαν οἱ Ἀθηναῖοι τὰ Δήλια. ἔν δέ ποτε καὶ τὴν πάλαι μεγάλη ξύναδος ἐς τὴν Δήλον τῶν Ἰώνων τε καὶ περικτιόνων νησιωτῶν. ξύν τε γὰρ γυναῖξι καὶ παισὶν ἐθεώρου, ὥσπερ νῦν ἐς τὰ Ἐφέσια Ἴωνες· καὶ ἀγῶν ἐποιεῖτο αὐτόθι καὶ γυμνικὸς καὶ μουσικός. χορὸς τε ἀνήγον 10 αὐ πόλεις. δηλοῖ δὲ μάλις Ὅμηρος ὅτι τοιαῦτα ἦν, ἐν τοῖς ἔπεσι τοῖσδε, ἃ ἐσὶν ἐκ προοιμίας Ἀπόλλωνος.

Ἄλλὰ σὺ Δήλω Φοῖβε μάλις ἐπιτέρπει ἦτορ,

Ἐνθά τοι ἔλκεχίτωνες Ἴάονες ἠγερέθονται,

Αὐτοῖς σὺν παίδεσσι, καὶ αἰδοίης ἀλόχοισιν.

15

Οἱ δέ σε πυγμαχίῃ τε καὶ ὄρχηθμῶ καὶ αἰοιδῇ

Μνησάμενοι τέρψασιν, ὅταν σήσωνται ἀγῶνα.

Ο*

κομίζεσθαι· (2) Ἰσχύσας τινὰ χρόνον ναυτικῶ·] ὅρα περὶ τῆς πλατύτερον ἐν τῇ ἀ. ἐυγ. §. ιγ'. (4) ἀλύσει δῆσας πρὸς τὴν Δήλον· ἀπαιωρήσας δηλονότι τῆς Δήλης· (5) καὶ τὴν πεντετηρίδα·] καὶ ἀπὸ τῆς καθάρσεως τῆς νήσε ἤρξαντο Ἀθηναῖοι ἀνά πέμπτον ἔτος ἄγειν τὰ Δήλια· (8) περικτιόνων· οἱ καὶ Ἀμφικτιόνες λέγονται, οἱ περιουκέντες· καὶ Ὅμηρος, ἄλλας τε αἰδέσθητε περικτιόνας ἀνθρώπους, οἱ περιουκέντες· (9) ἐθεώρου·] εἰς θεωρίαν τῶν ἐν τῇ ἑορτῇ γενομένων ἀγῶνων παρεγένοντο, καθάπερ νῦν Ἴωνες ἐν τῇ ἑορτῇ τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος· (10) χορὸς τε ἀνήγον αὐ πόλεις·] σύστημα χορευτῶν ἑπεμπον, ἵνα χορὸν ἐκεῖσε ποιήσωσι· χορὸς δὲ συνίστατο ἐξ ἀνδρῶν πολλῶν προγεγυμνασμένων χορεύειν, προσερχόμενοι ἕχων τὸν ἐπισημονικώτερον· ἦσαν δὲ ταῦτα πρὸ χρόνου οἱ φαναλώματα χορηγῶντες, περὶ πλείους ποιούμενοι τῆς ἄλλης περιουκίμωτον, εἴτινες ἐλέγοντο χορηγοί· τὸν δὲ περὶ σφά-

ὡς ὁ Πολυκράτης ὁ τῶν Σαμίων τύραννος, ἐνδυνάμωθεὶς πρὸς καιρὸν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐξουσιάζων ὅλας τὰς ἄλλας πόλεις, κερειύσας δὲ καὶ τὴν Ρήθειαν ταύτην, τὴν ἀφείρωσεν εἰς Ἀπόλλωνα τὸν Δῆλιον, δῆσας αὐτὴν μὲν μίαν ἄλυσον ἐπὶ τὴν Δῆλον· μετὰ δὲ τὴν κάταρσιν ταύτην ἄρχισαν οἱ Ἀθηναῖοι νὰ ἐορτάζωσι κατὰ πενταετίαν τὰ Δῆλια· ὡς τόσον ἐγένετο καὶ πρότερον εἰς τὴν Δῆλον πανηγυρίς, ἐν ἣ συνηθροίζοντο οἱ Ἴωνες, καὶ οἱ πλησιόχωροι νησιῶται· ἤρχοντο δὲ μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ παιδίων μετ' εὐλαβείας εἰς θεωρίαν τῆς πανηγύρεως, καὶ τῶς τὴν αἴμαρον θεωροῦσιν οἱ Ἴωνες εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος· καὶ ἀγῶνας ἔκαμνον ἐνταῦθα καὶ μεσικῆς καὶ γυμνικῆς· καὶ χορευτὰς αἱ πόλεις ἔφερον ἕκασται. ὅτι δὲ τοιαῦτα ἐγένοντο, πληροφορέμεθα καὶ ἐκ τῶν ἐπῶν τῆς Ὀμήρου, τὰ ὅποια συνέχονται ἀπὸ ἑταῦτον ὕμνον εἰς τὸν Ἀπόλλωνα·

ἄλλὰ σὺ Ἀπόλλων Φοῖβε! μάλισσά κατ' ἐξοχήν
 εἰς τὴν Δῆλον κατειφραίνεις ἄριστα τὴν σὴν ψυχὴν,
 ἔμὲ ποδῆρας χιτῶνας ὅλοι τῶν Ἴωνικῶν
 ἔρχονται μετὰ τῶν παιδῶν καὶ αἰδεσίμων γυναικῶν,
 καὶ ζητάμενοι ἀγῶνας ἀδῆς χορῆ καὶ πηγμῆς,
 σὲ εὐφραίνον, κάμνοντές τε ἔνεκα τῆς σῆς τιμῆς.

ἄλλ.

ὡς τῆς Δημοσθένους διεξιῶν, εὐρήσεις ἐκείσε πλατύτερον περὶ τῆς (12) ἐκ προσιμῆς ἀπόλλωνος·] τὸ προσιμῖον ἔδεν ἄλλα δηλοῦν, ἢ ὕμνον ἐνταῦθα· ἔτω γὰρ, ὡς εἴκειν, ἔλεγον τῆς ὕμνος οἱ παλαιοὶ (13) ἐπιτέρπει·] δεύτερον πρόσωπον Ἰωνικὸν ἀντὶ τῆς ἐπιτέρπει, ὃ γίνεται ἀπὸ τῆς τρίτης ἀφαιρέσει, τῆς τ. (14) Ἴωνες] ἀντὶ τῆς Ἴωνες διὰ τὸ μέτρον, προσθέσει τῆς α, καὶ τροπῆ τῆς ω εἰς ο (14) ἠγερέθονται,] Ἰωνικῶς ἀντὶ τῆς Ἀγερέθονται, εἴτ' ἐν ἀγειρόνται (15) παίδεσσι·] ἀπὸ τῆς εὐθείας ἢ τοιαύτη δοτικὴ προσθέσει τῆς σι (15) αἰδέης] δοτικὴ κατὰ μεταπλασμόν τῆς α εἰς η, καὶ τῆς ι ἀφαιρέσαντες· (15) ἀλόχοισι κατὰ προσχηματισμόν τῆς ι (17) κνήσας·

Ὅτι δὲ καὶ Μεσικῆς ἀγῶν ἦν, καὶ ἀγωνιέμενοι ἐφοίτων, ἐν
 τοῖσδε αὖθις δηλοῖ, ἃ ἔσιν ἐκ τῆ αὐτῆ προοιμίας. τὸν γὰρ
 Δηλιακὸν χορὸν τῶν γυναικῶν ὑμνήσας, ἐτελεύτα τῆ ἐ-
 παίνε ἐς τὰδε τὰ ἔπη, ἐν οἷς καὶ ἑαυτῆ ἐπεμνήσθη,
 Ἄλλ' ἄγεθ', ἰλήκοι μὲν Ἀπόλλων, Ἀρτέμιδι ξὺν, 5
 Χαίρετε δ' ὑμεῖς πᾶσαι. ἐμεῖο δὲ καὶ μετόπιωθε
 Μνήσαθ', ὅππότε κέν τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
 Ἐνθάδ' ἀνείρηται ξεῖνος ταλατείριος ἔλθων,
 ὦ κέραι, τίς δ' ὑμῖν ἀνὴρ ἠδίστος ἀσιδῶν
 Ἐνθάδε πωλεῖται, καὶ τέφ' τέρπεωθε μάλις; 10
 Ὑμεῖς δ' εὖ μάλα πᾶσαι ὑποκρίνασθε ἀφήμως,
 Τυφλὸς ἀνὴρ, οἴκει δὲ Χίφ' ἐνὶ παιπαλοέσση.
 Τοσαῦτα μὲν Ὀμηρὸς ἐτεκμηρίωσεν, ὅτι ἦν καὶ τοπάλαι με-
 γάλῃ ξύνοδος καὶ ἑορτὴ ἐν τῇ Δήλῳ. ὕσερον δὲ τῆς μὲν
 χορῆς οἱ νησιῶται καὶ οἱ Ἀθηναῖοι μεθ' ἱερῶν ἐπεμπον. τὰ 15
 δὲ περὶ τῆς ἀγῶνας καὶ τὰ πλεῖστα κατελύθη ὑπὸ ξυμφο-
 ρῶν, ὡς εἰκὸς, πρὶν δὴ οἱ Ἀθηναῖοι τότε τὸν ἀγῶνα ἐ-
 ποιήσαν, καὶ ἵπποδρομίας, ὃ πρότερον ἐκ ἦν.
 ρέ. Τῆ δ' αὐτῆ χειμῶνος, Ἀμπρακιῶται, ὡσπερ ὑποσ-
 χόμενοι Εὐρυλύχῳ τὴν στρατιὰν κατέσχον, ἐκστρατεύονται 20

μενοι·] διὰ μνήμης ἔχοντές σε ἐν τῇ πυγμῇ . . . τέρπεσι· (1)
 καὶ ἀγωνιέμενοι·] ἀγῶνα ποιησόμενοι, ἐφ' ᾧ τὸ βραβεῖον, εἴτ' ἐν
 τὸ ἀθλον λήψονται· (2) τῆ ἐπαίνε·] ὄρα, ὅπως ἐνταῦθα τὸ
 προοίμιον ἀνωτέρω ἐπαινον εἴρηκεν· προοίμιον γὰρ, παρὰ τὸ ἐν
 οἴμαις, εἴτ' ἐν ὁδοῖς ἀδεσθαι· πρὸ γὰρ τῶν οἴμων καὶ τῶν ὁδῶν οἱ
 παλαιοὶ ἠδον τῆς ἐπαίνε· ὡσπερ καὶ τὸ ἐγκώμιον παρὰ τὸ ἐν κώ-
 μαις καὶ σενωποῖς λέγεσθαι· (3) Χαίρετε δ' ὑμεῖς πᾶσαι·] πότε
 ραι; αἰχορεύσαι γυναῖκες; ἢ αἰθεραὶ; Θεκυδίδης ἔοικε περὶ τῶν
 γυναικῶν λέγειν ἐνταῦθα, τὰς γὰρ θεὰς ἐν ταῖς ἔπεσιν ἐκ ἀνα-
 φέ-

Ὅτι δὲ καὶ Μουσικῆς ἀγῶνα ἐώρταζον. καὶ ἤρχοντο πάντα-
χόθεν εἰς τὸ νῦν ἀγωνισθῶσι, φαίνεται ἐκ τῶν ἐξῆς ἐκῶν τῶ
αὐτῷ· τὰ ὅποια ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν αὐτὸν ὕμνον· Ἐπειδὴ ψαλ-
λων τὸν χορὸν τῶν γυναικῶν, τὸν ὅποιον ἔκαμνον εἰς τὴν Δῆλον, ἐτε-
λείωσεν εἰς αὐτὰ τὰ ἐξῆς ἔπη· ἐν οἷς ἀνέφερε καὶ διὰ τὸν ἑαυτόν τε,

„Ἀλλὰ δεῦτε, ὁ Ἀπόλλων Ἰλῆως πλὴν ἄς γενῆ
σὺν Ἀρτέμιδι! σεῖς πᾶσαι, χαίρετε δὲ παγγενῆ.

„Ἐμὲ δὲ καὶ μετὰ ταῦτα θυμηθεῖτ' ὅταν αὐτῷ
ἔλθῃ τις τῶν γῆς ἀνθρώπων ἐκ πολλὰ μακρᾶς ὁδοῦ,

„Καὶ σᾶς ἐρωτήσῃ, κόραι! τίς ἀνὴρ τῶν ποιητῶν
νοσιμότερος ἀπάντων, δῶ συχνάζει, καὶ εἰς αὐτὸν

„Σεῖς ἠδύνεσθε πρὸ πάντων; τότε ἅπασαι ὁμῶς
πρόθυμοι ἀποκριθεῖτε δύσφημα περὶ ἐμοῦ.

„Εἰς αὐμματος ἐκεῖνος ἀνὴρ εἶναι, καὶ ἐκεῖ
σὴν ἀπόκριμνον τὴν Χίον διὰ πάντα κατοικεῖ.

Ταῦτα μὲν τὰ τεκμήρια μᾶς ἔδωκεν ὁ Ὀμηρος, ὅτι ἐγί-
νετο καὶ πρότερον κατ' ἐκείνας τὰς χρόνας πανήγυρις καὶ ἑορτὴ εἰς
τὴν Δῆλον· μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ νησιῶται ἔπεμ-
πον τὰς χορευτὰς μετὰ προσφορῶν ἱερῶν· οἱ δὲ ἄλλοι ἀγῶνες
καὶ τὰ διάφορα ἔθιμα κατηργήθησαν, ὡς ἔπεται ἐξ αἰτίας
τῶν συμφορῶν· ἕως ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι ἔβρισαν ἑκάμνον τότε τὸν
γυμνικὸν ἀγῶνα, καὶ ἵπποδρομίας, τὰ ὅποια δὲν ἐγίνοντο πρότερον.
ρέ. Τὸν αὐτὸν δὲ χειμῶνα, οἱ Ἀμπρακιῶται ἐκινήθησαν

ἐν γν

φέρει· εὐρηται γὰρ ἕτως εἰς τὸν ὕμνον Ἀπόλλωνος· ἀλλ' ἀγεδῆ,
Λητῶ μὲν Ἀπολλόντ', Ἀρτεμις . . . χαίρετε γ' ὑμεῖς· καὶ πα-
ρακατιῶν· ἐν σίχῳ ἰ. ὑποκρίνεσθε ἀφ' ὑμῶν (10) πωλεῖται] πε-
ριστρέφεται· (11) ἀφήμως] δυσφήμως δι' ὀνόματος δυσφήμις, τῷ· Τυ-
φλὸς (12) ἐτεκμηρίωσεν] διὰ τεκμηρίων ἐδήλωσεν· (15) μεθ' ἱερῶν]
μετάτινος προσφορᾶς πρὸς τὸν θεόν· (17) πρὶν δὲ οἱ Ἀθηναῖοι·]
ἕως ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι τότε, εἴτ' ἐν καθ' ὃν χρόνον τὴν Δῆλον ἐκάθησαν.

(19) Ὡσπερ ὑποσχόμενοι] ὄρα ἀνωτέρω. §. εβ'. τὸ δὲ σχῆμα

ἐπὶ Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν τρισχιλίοις ὀπλίταις
καὶ ἐσβαλόντες ἐς τὴν Ἀργείαν, καταλαμβάνουσιν
Ὀλπας, τείχος ἐπὶ λόφῳ ἰσχυρὸν πρὸς τῇ θαλάσῃ. ὁ
ποτὲ Ἀκαρνανες τειχισάμενοι, κοινῶ δικαστηρίῳ ἐχρῶντο.
ἀπέχει δὲ ἀπὸ τῆς Ἀργείων πόλεως ἐπιθαλασσίας ἕσσης, 5
πέτε καὶ εἴκοσι σταδίας μάλισα. οἱ δὲ Ἀκαρνανες, οἱ μὲν,
ἐς Ἄργος ξυμβοήθουν, οἱ δὲ, τῆς Ἀμφιλοχίας ἐν τέτῳ
τῷ χωρίῳ, ὃ Κρηναίαι καλεῖται, φυλάσσοντες τὲς μετὰ Εὐ-
ρυλόχῃ Πελοποννησίους, μὴ λάθωσι πρὸς τὲς Ἀμπρακιώ-
τας διελθόντες, ἐστρατοπεδεύσαντο. πέμπεσι δὲ καὶ ἐπὶ 10
Δημοφθένην τὸν ἐς τὴν Αἰτωλίαν Ἀθηναίων στρατηγῆσαντα,
ὅπως σφίσι ἡγεμῶν γίγνηται. καὶ ἐπὶ τὰς εἴκοσι ναῦς Ἀ-
θηναίων, αἱ ἔτυχον περὶ Πελοπόννησον ἕσσι· ὧν ἦρχεν Ἀ-
ριστέλης τε ὁ Τιμοκράτης, καὶ Ἱεροφῶν ὁ Ἀντιμνήσης. ἀ-
πέσειλαν δὲ καὶ ἄγγελον οἱ περὶ τὰς Ὀλπας Ἀμπρακιῶται 15
ἐς τὴν πόλιν, κελεύοντες σφίσι βοηθεῖν πανδημεῖ. δεδιό-
τες μὴ οἱ μετ' Εὐρυλόχῃ ἐδύνωνται διελθεῖν τὲς Ἀκαρ-
νανας, καὶ σφίσι ἢ μονωθεῖσιν μάχη γένηται, ἢ ἀναχω-
ρεῖν βελομένοις ἐκ ἡ ἀσφαλῆς.

ρς'. Οἱ μὲν ἔν μετ' Εὐρυλόχῃ Πελοποννήσιοι, ὡς ἤσθοντο 20
τὲς ἐν Ὀλπαις Ἀμπρακιῶτας ἦκοντας, ἄραντες ἐκ τῆ

Προ.

προσφύσερον (2) καταλαμβάνουσιν Ὀλπας·] λόφος ἦν ἕτος, ἐν ᾧ
ἦν πόλις, ἣν ἀφύλακτον ἕσαν κατέλαβον· (4) κοινῶ δικαστηρίῳ ἐ-
χρῶντο·] ἐν ᾧ τὰ κοινὰ πάσης Ἀκαρνανίας ἔπραττον, ἀπὸ πα-
σῶν τῶν ἐν Ἀκαρνανίᾳ πόλεων ἀφικνούμενοι· (8) ὁ Κρηναίαι καλεῖται]
οἱ δὲ στρατοπεδευσάμενοι ἐν τέτῳ τῷ χωρίῳ τῆς Ἀμφιλοχίας·
ὁ Κρηναίαι καλεῖται, φυλάσσοντες αὐτῆ, μὴ λάθωσιν αὐτῆς Πελο-
ποννήσιοι διελθόντες πρὸς τὲς Ἀμπρακιώτας· ἐβέλοντο γὰρ οἱ
Ἀκαρνανες κολύειν τὴν ἀμφοτέρων ξύνοδον (18) καὶ σφίσι ἡμονω-
θεῖ-

ἐναντίον τῆ Ἀμφιλοχικῆ Ἀργεὺς μετρίχιλις ὀπλίτας, καθὼς ὑπεσχέθησαν πρότερον, καὶ ἐμπόδισαν Εὐρύλοχον μετ' ἄλην τὴν στρατιάν τε· εἰσβαλόντες δὲ εἰς τὴν γῆν τῶν Ἀργείων, ὑπέταξαν πρῶτον τὰς Ὀλπας, τείχος ἰσχυρὸν ἐπάνω εἰς λίφον πλησίον θαλάσσης· τὸ ὅποιον ἔκτισαν ποτὲ Ἀκαρναῆνες, καὶ τὸ εἶχον κριτήριον κοινὸν τῶν ὑποθέσεων πάσης Ἀκαριανίας· ἀπέχει δὲ τῆτο ἀπὸ τῆ Ἀργεὺς παραθαλασσίε ὄντος ἕως εἴκοσι πέντε στάδια· οἱ δὲ Ἀκαρναῆνες, μέρος μὲν συνέδραμον εἰς βοήθειαν τῶν Ἀργείων, μέρος δὲ στρατοπεδευσάμενοι εἰς ἓνα χωρίον τῆς Ἀμφιλοχίας ὀνομαζόμενον Κρήναι, φυλάττοντες νὰ ἐμπόδισωσι τὸν Εὐρύλοχον, νὰ μὴ περάσῃ μετὰ τῆς στρατιάς τε κρυφίως, καὶ ἐνωθῆ μετὰς Ἀμπρακιώτας, πέμπουσιν ἐνταῦτῳ καὶ εἰς τὸν Δημοσθένην τὸν ποτὲ στρατηγὸν τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Αἰτωλῶν, ζητῆντέστον ἡγεμόνα τῆς στρατιάς· καὶ πρὸς τῆτοις ἔσειλαν καὶ εἰς τὰς στρατηγοὺς τῶν εἴκοσι Ἀττικῶν νεῶν, τὸν Ἀριστέλην τὸν υἱὸν τῆ Τιμοκράτες, καὶ Γεροφῶντα τὸν υἱὸν τῆ Ἀντιμνήστου. οἱ ὅποιοι ἔτυχον νὰ περιπλέεν τὴν Πελοπόννησον· ἔσειλαν δὲ καὶ οἱ τὰς Ὀλπας κηριεύσαντες Ἀμπρακιῶται εἰς τὴν ἑαυτῶν πόλιν ἄγγελον, λέγοντες νὰ ἐκστρατεύσωσι πανδημεὶ εἰς βοήθειαν, ὑποπτευόμενοι, μήπως τῆ Εὐρύλοχου ἢ στρατιά δὲν δύναται νὰ διέλθῃ ἀπὸ τῆς Ἀκαρναῆνας· καὶ ἐντεῦθεν βιασθῶσιν ἢ μόνοι νὰ ἐξακολυθῶσιν τὸν πόλεμον, ἢ νὰ κινδυνεύσωσι χρείας τυχεύσης, ὅταν ἀναχωρήσεν.

ρζ'. Ο' δὲ Εὐρύλοχος μετὰ τῶν Πελοποννησίων, καθὼς ἐκατάλαβαν, ὅτι ἦλθον οἱ Ἀμπρακιῶται εἰς Ὀλπας, ἀνα-
σαν.

Ρ 2

δεισι·] δεδιότες οἱ ἐν ταῖς Ὀλπαῖς Ἀμπρακιῶται, μὴ μόνοι ὄντες μαχέσωνται, ἢ γὰρ εἰσέλθοιτο ἀναχωρεῖν, κινδυνεύσωσιν, ἐπεκκλήνται τὰς ἐκ τῆς πόλεως πανδημεὶ ἐπιβοηθεῖν.

Προσχίς, ἐβοήθειν κατὰ τάχος. καὶ διαβάντες τὸν Ἀχε-
 λῶν, ἐχώρην δι' Ἀκαρνανίας, οὐσης ἐρήμης, διὰ τὴν εἰς
 Ἄργος βοήθειαν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἔχοντες τὴν Στρατίων
 πόλιν, καὶ τὴν Φρερᾶν αὐτῶν, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν ἄλλην
 Ἀκαρνανίαν. καὶ διελθόντες τὴν Στρατίων γῆν, ἐχώρην 5
 διὰ τῆς Φυτίας, καὶ αὐτῆς Μεδεῶνος παρ' ἔσχατα· ἔπειτα
 διὰ Λιμναίας. καὶ ἐπέβησαν τῆς Ἀγραιῶν ἐκείτη Ἀκαρνα-
 νίας, Φιλίας δὲ σφίσι. λαβόμενοι δὲ τὰ Θυάμης ὄρεα, ὅ
 ἐσιν ἀγροικόν, ἐχώρην δι' αὐτῆ, καὶ κατέβησαν εἰς τὴν Ἀρ-
 γείαν νυκτός ἤδη. καὶ διεξελθόντες μεταξὺ τῆς τε Ἀργείων 10
 πόλεως καὶ τῆς ἐπὶ Κρήναις Ἀκαρνανίων φυλακῆς, ἔλα-
 θον, καὶ προσέμιξαν τοῖς ἐν Ὀλπαις Ἀμπρακιώταις.

ῤ. Γενόμενοι δὲ ἀδρόοι, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ καθίζουσιν ἐπὶ
 τὴν Μητρόπολιν καλεμένην, καὶ στρατόπεδον ἐποιήσαντο.
 Ἀθηναῖοι δὲ ταῖς εἴκοσι ναυσὶν καὶ πολλῷ ὕδατον παραγίγ- 15
 νονται εἰς τὸν Ἀμπρακικὸν κόλπον, βοηθῶντες τοῖς Ἀρ-
 γείοις· καὶ Δημοσθένης, Μεσσηνίων μὲν ἔχων διακοσίους ὀπ-
 λίτας, ἐξήκοντα δὲ τοξότας Ἀθηναίων. καὶ αἱ μὲν νῆες
 παρὶ τὰς Ὀλπας τὸν λόφον ἐκ θαλάσσης ἐφόρμεν· οἱ δὲ
 Ἀκαρνανεὺς, καὶ Ἀμφιλόχων ὀλίγοι (οἱ γὰρ πλείους ὑπὸ 20

Ἀμ-

(2) Οὐσης ἐρήμης·] οἱ γὰρ Ἀμπρακιῶται οἱ μὲν ἦσαν βοη-
 θήσοντες τῆς Ἀργείας, οἱ δὲ ἐν Κρήναις ἦσαν ἐστρατοπεδευμένοι,
 ὅπως τὰς μετ' Εὐρυλόχου κωλύσωσι· (4) καὶ τὴν Φρερᾶν αὐτῶν·]
 τὸ φρέριον, ἐν ᾧ ἦν φυλακὴ· (6) παρ' ἔσχατα·] περὶ τὰς ὄρεα
 τῆς γῆς Μεδεῶνος· (7) τῆς Ἀγραιῶν·] ἔ βασιλεὺς Σαλύνθιος·
 ὄρα ἔμπροσθεν §. ριά· (9) ἀγροικόν·] ἀγεώργητον, ὑπόλιθον,
 σκληρόν.

(10) Ἐφόρμεν·] ἐπ' ἀγκυρῶν ἰσάμενοι ἐφύλαττον ὡς πολιορκ-
 κῆντες· (20) οἱ γὰρ πλείους τῶν Ἀμφιλόχων·] εἰ μὴν δὲ καὶ τῶν
 Α'.

πάντες ἀπὸ τὸ Πρόχιον, ἤρχοντο εἰς βοήθειαν αὐτῶν κατὰ τάχος. καὶ διαβάντες τὸν Ἀχελῶν ποταμὸν ἐπροχωρῶσαν διὰ τῆς Ἀκαρνανίας ἀφυλάκτε τὸ τότε ἔσης διὰ τὴν τῶν Ἀκαρνανίων εἰς τὸ Ἄργος βοήθειαν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἔχοντες τῶν Στρατιῶν τὴν πόλιν, καὶ τὴν Φερρὰν αὐτῶν, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ τὴν ἄλλην Ἀκαρνανίαν· διαπεράσαντες δὲ τὴν γῆν τῶν Στρατιῶν, ἐχώρην διὰ τῆς Φυτίας, καὶ μετὰ ταύτην διὰ τῆς Μεδεῶνος περὶ τὰ ἔσχατα μέρη ταύτης, καὶ αὖτις μετὰ ταύτην διὰ τῆς Λιμνίας, ἔφθασαν εἰς τὴν γῆν τῶν Ἀργαίων, οἱ ὅποιοι δὲν ἦσαν ἐκ τῶν Ἀκαρνανίων, ἀλλ' ἦσαν φίλοι τῶν Πελοποννησίων· καὶ ἐντεῦθεν ἀκολοθεῦντες τὴν ἐδὸν διὰ τῆς Θυάμης ὄρεος, τὸ ὅποιον εἶναι παντόπασιν ἀγεώργητον, καὶ διαπεράσαντες ἐκεῖθεν, κατέβησαν εἰς τὴν γῆν τῶν Ἀργείων, ἤδη ἀρχομένης νυκτός, καὶ διαπεράσαντες κρυφίως μεταξὺ τῆς πόλεως τῶν Ἀργείων, καὶ τῆς ἐν Κρήναις στρατοπέδου τῶν Ἀκαρνανίων, ἐνώθησαν μετὰ τῆς ἐν Ὀλπαις Ἀμπρακιάτας.

ηζ'. Συναθροισθέντες δὲ ἐκεῖ οἱ σύμμαχοι σύμπαντες, εὐθὺς περὶ τὰ ξημεράματα ἐσάθησαν εἰς μίαν πόλιν ὀνομαζομένην Μητρόπολιν, καὶ ἐνταῦθα ἐστρατοπέδευσαν· οἱ δὲ μετὰ τῶν εἴκοσι νεῶν Ἀθηναῖοι ἔρχονται μετ' ὀλίγον εἰς τὸν Ἀμπρακικὸν κόλπον εἰς βοήθειαν τῶν Ἀργείων. ἦλθε δὲ καὶ ὁ Δημοσθένης ἔχων σὺν ἑαυτῷ διακοσίους Μεσσηνίους ὀπλίτας, καὶ ἑξήκοντα Ἀθηναίους τοξότας· καὶ αἱ μὲν εἴκοσι νῆες ἐπέκοντο εἰς τὴν ἀγκυραν ἐμπροσθεν εἰς τὸν λόφον, ἐν ᾧ ἦσαν οἱ Ὀλπαι· οἱ δὲ Ἀκαρνανεὶ καὶ μέρος τῶν Ἀμφιλόχων (ἐπειδὴ οἱ περισσότεροι ἐκωλύοντο ὑπὸ τῶν Ἀμπρακιωτῶν) συναθροισθέντες ἤδη εἰς τὸ Ἄργος, ἐτοιμάζοντο νὰ πολεμήσωσι πρὸς τῆς ἐναντίας· καὶ ἐκλέγασιν στρατηγὸν πάσης τῆς στρατίας τὸν Δημοσθένην, μετὰ τῶν ἄλλων ἰδίων αὐτῶν στρατηγῶν. ὁ δὲ Δημοσθένης φέρων τὸ σράτευμα πλησίον τῆς Ὀλπης, ἐστρατοπέ-

Αμπρακιωτῶν βία κατεΐχοντο) ἐς τὸ Ἄργος ἤδη ξυνελη-
 λυθότες, παρεσκευάζοντο ὡς μαχόμενοι τοῖς ἐναντίοις. καὶ
 ἠγεμόνα τῶ πάντων ξιμμαχικῶ αἰρῶνται Δημοσθένην μετὰ
 τῶν σφετέρων στρατηγῶν. ὁ δὲ, προσαγαγὰν ἐγγυς τῆς
 Ὀλπης, ἐστρατοπεδεύσατο. χαράδρα δ' αὐτῆς μεγάλη 5
 διεΐργε. καὶ ἡμέρας μὲν πέντε ἠσύχαζον, τῆ δ' ἕκτη ἐ-
 τάσσοντο ἀμφοτέρωι ὡς ἐς μάχην. καὶ μείζον γὰρ ἐγένετο
 καὶ περιέσχε τὸ τῶν Πελοποννησίων στρατόπεδον. ὁ δὲ Δη-
 μοσθένης, δείσας μὴ κυκλωθῆ, λοχίζει ἐς ὀδόντινα κοί-
 λην καὶ λοχιόδη ὀπλίτας καὶ ψιλῆς, ξυναμφοτέρως ἐς τετ- 10
 ρακοσίους, ὅπως κατὰ τὸ ὑπερέχον τῶν ἐναντίων ἐν τῆ ξυ-
 νόδῳ αὐτῆ ἐξανασάντες, ἔτοι κατὰ νότυε γίγνωνται. ἐ-
 πεί δὲ παρεσκευάσο ἀμφοτέροις, ἤεσαν ἐς χεῖρας, Δη-
 μοσθένης μὲν τὸ δεξιὸν κέρας ἔχων μετὰ Μεσσηνίων καὶ Ἀ-
 θηναίων ὀλίγων· τὸ δὲ ἄλλα Ἀκαρνᾶνες ὡς ἑκαστοί τε- 15
 ταγμένοι ἐπεΐχον, καὶ Ἀμφιλόχων οἱ παρόντες ἀκοντισαί.
 Πελοποννήσιοι δὲ, καὶ Ἀμπρακιῶται ἀναμῖξ τεταγμένοι,
 πλὴν Μαντινέων. ἔτοι δὲ ἐν τῷ εὐώνυμῳ μᾶλλον, καὶ ἐ τὸ
 κέρας ἄκρον ἔχοντες, ἀθρόοι ἦσαν. ἀλλ' Εὐρύλοχος ἔσ-
 χατον εἶχε τὸ εὐώνυμον, καὶ οἱ μετ' αὐτῶ κατὰ Μεσσηνίους 20
 καὶ Δημοσθένην.

ρή.

Ἀκαρνάνων ἑκαλύοντα παρὰ τῶν Ἀμπρακιωτῶν τοῖς Ἀργείοις προσ-
 μίξαι· (5) χαράδρα μεγάλη] διεχώριζεν αὐτῆς ἀμφοτέρως ἀπ'
 ἀλλήλων· (7) καὶ μείζον γὰρ ἐγένετο] τῆτο καὶ συνέχεται τοῖς ἀ-
 νωτέρω, τοῖς δὲ ἐπομένοις κατὰ σχῆμα προθύστερον ἐθέλει συν-
 χίσεσθαι. ἔτως δ' ἂν ἐξομαλισθεῖ· ὁ δὲ Δημοσθένης δείσας, μὴ
 κυκλωθῆ, (περιέσχε γὰρ τὸ στρατόπεδον τῶν Πελοποννησίων, καὶ
 μείζον τῶν ἐναντίων ἐγένετο) λοχίζει εἰς ὀδόντινα κοίλην, εἴτ' ἐν

δευσε· ἡ ἐντεῦθεν μία χαραδρα μεγάλη διεχώριζε τὰ δύο στρατόπεδα, ἡ εἰς διάστημα πέντε ἡμερῶν ἠσύχαζον, τῇ δὲ ἕκτῃ ἐβάζοντο εἰς τάξιν διὰ μάχην ἀμφότερα τὰ στρατόπεδα· ὁ δὲ Δημοφένης φοβηθεὶς νὰ μὴ κυκλωθῆ (ἐπειδὴ τὸ στρατόπεδον τῶν Πελοποννησίων ἦτον περισσότερον, ἡ πλεον ἐκτεταμένον κατὰ τὸ εὐώνυμον μέρος) διορίζει τετρακοσίβις ὀπλίτας ἀναμίξ ἡ ψιλὰς εἰς μίαν ὁδὸν κοίλην, ἡ περικυκλωμένην ἀπὸ χαμόδενδρα, νὰ ἐνεδρεύσωσι, μὲ σκοπὸν νὰ ὀρμήσωσιν ὀπίσθεν τῶν ἐχθρῶν κατὰ τὸ ὑπερέχον μέρος, ὅταν συγκροτηθῶσιν εἰς μάχην τὰ δύο ἀντιμαχόμενα ἐκατέρωθεν· ἐτοιμαθέντες δὲ ἀμφοτέρωθεν, ἦλθον εἰς χεῖρας, ὁ μὲν Δημοφένης τὸ δεξιὸν κέρασ ἔχων μετὰ τῶν Μεσσηνίων ἡ Ἀθηναίων ὀλίγων, τὸ δὲ λοιπὸν μέρος εἶχον οἱ Ἀκαρνανες, τεταγμένοι κατὰ ἔσθην, ἡ ὅσοι ἀκοντισταὶ ἔτυχον παρὸν ἀπὸ τῆς Ἀμφιλόχου· οἱ δὲ Πλοπονησίοι ἡ οἱ Ἀμπρακιῶται, ἐφύλαττον μίαν τάξιν μικτὴν μεταξύτων, πλὴν τῶν Μαντινέων· οἱ ὅποιοι συνετάχθησαν μὲν σύμπαντες κατὰ τὸ εὐώνυμον κέρασ, ἡ χὶ ὅμως περὶ τὸ ἄκρον ἐπ' ἀκριβῆς, Ἀλλ' ὁ Εὐρύλοχος ἐβασθεσε τὸ ἔσχατον ἡ οἱ περὶ αὐτὸν ἐναντίον τῶν Μεσσηνίων καὶ τῆ Δημοφένους.

ρη.

ὑπερανεσηκότεα ἑαυτῆς ἔχουσιν ἐκάτερα τὰ πλάγια μέρη, ἡ θάμνοις πυκνοῖς ἀφανῆ ἦσαν (15) ὀλίγων] ἐξήκοντα δηλαδή (15) ὡς ἕκαστοι·] κατὰ πόλεις (16) ἡ Ἀμφιλόχων οἱ παρόντες.] ὀλίγοι γὰρ ἦσαν τῶν πολλῶν, ὡς εἴρηται, κωλυομένων ὑπὸ τῶν Ἀμπρακιωτῶν· (18) ἐν τῇ εὐώνυμῳ μὲν ἦσαν, ἀλλ' ἡ ἐς τὰ ἔσχατα ταῦτα γὰρ ἐπέειχεν Εὐρύλοχος σὺν τοῖς μετ' αὐτῆ· τίνες δὲ λέγει τῆς μετ' αὐτῆ; τῆς Πελοποννησίβις; ἀλλ' ἐτοίγη ἀναμίξ ἦσαν τεταγμένοι τοῖς Ἀμπρακιώταις πανταχῇ ἐν ταῖς τάξεσιν ὄντες· ἀλλὰ τίνες, ὡς ἔοικεν, αὐτῶν περὶ τὸ ἄκρον εἶχεν Εὐρύλοχος.

(1)

ρή. Ὡς δ' ἐν χερσὶν ἤδη ὄντες περιέσχον τῷ κέρα οἱ Πελοποννήσιοι καὶ ἐκυκλῆντο τὸ δεξιὸν τῶν ἐναντίων, οἱ ἐκ τῆς ἐνέδρας Ἀκαρνᾶνες, ἐπιγενόμενοι αὐτοῖς κατὰ νύκτε, προσπίπτεισί τε, καὶ τρέψουσιν, ὥστε μήτε εἰς ἀλκὴν ὑπομεῖναι, φοβηθέντας τε, εἰς φυγὴν καὶ τὸ πλεόν τῆ στρατεύματος καταστῆσαι. ἐπειδὴ γὰρ εἶδον τὸ κατ' Εὐρύλοχον, καὶ ὁ κράτιστον ἦν, διαφθειρόμενον, πολλῶ μᾶλλον ἐφοβῆντο. καὶ οἱ Μεσσήνιοι ὄντες ταύτῃ μετὰ τῆ Δημοσθένης, τὸ πολὺ τῆ ἔργα ἐπεξήλθον. οἱ δὲ Ἀμπρακιῶται, καὶ οἱ κατὰ τὸ δεξιὸν κέρα, ἐνίκων τὸ καθ' ἑαυτὸς, καὶ πρὸς τὸ Ἄργος ἀπέβιασαν. καὶ γὰρ μαχιμώτατοι τῶν περὶ ἐκεῖνα τὰ χωρία τυγχάνουσιν ὄντες. ἐπαναχωρῶντες δὲ, ὡς ἐώρων τὸ πλεόν νενικημένον, καὶ οἱ ἄλλοι Ἀκαρνᾶνες σφίσι προσέκειντο, χαλεπῶς διεσώζοντο εἰς τὰς Ὀλπας. καὶ πολλοὶ ἀπέβιανον αὐτῶν, ἀτάκτως καὶ ἕδενι κόσμῳ προσπίπτοντες, πλὴν Μαντινέων. ἔτοι δὲ μάλισα ξυντεταγμένοι πάντες τῆ στρατῆ ἀνεχώρησαν. καὶ ἡ μὲν μάχη ἐτελεύτη ἕως ὄψε.

ρδ'. Μενεδαῖος δὲ τῆ ὑπεραια, Εὐρυλόχε τεθνεῶτος, καὶ Μακαρίας, αὐτὸς παρειληφῶς τὴν ἀρχὴν, καὶ ἀπορῶν, με-

(1) Περιέσχον τῷ εὐώνυμῳ κέρα τὸ δεξιὸν τῶν μετὰ Δημοσθένης· (4) μήτε εἰς ἀλκὴν ὑπομεῖναι] μήτε τὴν προσῆσαν αὐτοῖς δύναμιν ἐπιδείξει, μηδὲ μικρὸν ἀνδισαμένους (10) ἐνίκων τῆς καθ' ἑαυτῆς] τὸ εὐώνυμον τῆ Δημοσθένης ὃ εἶχον ἀντιτεταγμένον· (11) μαχιμώτατοι] οἱ Ἀμπρακιῶται τῶν περὶ τὴν Ἀμπρακίαν κατοικούντων ἄλλων ἔθνων· (13) οἱ ἄλλοι Ἀκαρνᾶνες] οἱ νικήσαντες μὲν τῆς μετ' Εὐρυλόχε, τραπέντες δὲ ἀπὸ τῆς διώξεως κατ' αὐτῶν αὐδῆς· (15) προσπίπτοντες] εἰσελθεῖν, εἰς τὴν πόλιν, ὅς τις ἀφθάσῃ τάχιον εἰσελθῶν, σωτηρίας τευζόμενος.

(19) Μενεδαῖος] ἱπποστράτηγοι ἄρα ἦσαν Μενεδαῖος ἑτοσί καὶ Μακαρίας Εὐρυλόχε· δεόν γὰρ αἰεὶ Σπαρτιάτην ἡγεῖσθαι τῆς στρατιᾶς τῶν

ρή. Εὐθύς δὲ ἔλθόντες εἰς χεῖρας τὰ δύο ἀντιμαχόμενα μέρη, ἐπερίσσευσαν οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ τὸ εὐώνυμον κέρας, καὶ ἐντεῦθεν ἄρχισαν νὰ περικυκλώσωσι τῶν ἐναντίων τὸ δεξιὸν, ἐνταῦθα ἀνέστησαν οἱ ἐνεδρεύοντες Ἀκαρνανες, καὶ ὄρμῶντες ἔπιπεν κατὰ τῶν ἐναντίων ἰρμητικῶς, τὸς τρέψουσιν εἰς φυγὴν παρευδύς, χωρὶς νὰ δείξωσι μῆτε παραμικρὰν ἀντίστασιν, ἀλλὰ φοβηθέντες αὐτοὶ ἐπραξένησαν φόβον καὶ εἰς τὸ ἄλλο περισσώτερον στρατεύμα νὰ τραπῆ εἰς φυγὴν· καθότι, βλέποντες τὸ περὶ τὸν Εὐρύλοχον καλήτερον στρατεύμα νενικημέιον καὶ πάσχον, ἐφοβήθησαν πολὺ περισσώτερον· ὡς τόσον τὴν μεγαλιτέραν ἀνδρῖαν ἔδειξαν οἱ Μεσσήνιοι, ὄντες τεταγμένοι κατ' αὐτὸ τὸ μέρος μετὰ τῷ Δημοφένῃ· οἱ δὲ Ἀμπακιῶται ἐξ ἐναντίας, καὶ ὅσοι εἶχον τὸ κέρας τὸ δεξιὸν, εἰκῆσαν τὸς ἀντιτεταγμένους ἐχθρῶν, διώξαντες αὐτοὺς ἕως εἰς τὸ Ἄργος· ἐπειδὴ αὐτοὶ ἀπὸ ὅλης τὸς εἰς τὰ χωρία ταῦτα κατοικῶντας εἶναι πολεμικώτατοι. ἀναχωρῶντες ὅμως, καὶ βλέποντες τὸ περισσώτερον στρατόπεδον νενικημένον, καὶ ὅτι ὤρμησαν καὶ οἱ ἄλλοι Ἀκαρνανες κατ' αὐτῶν, μὲ μεγάλην δυσκολίαν ἔφθασαν εἰς τὰς Ὀλπας· καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐφονεύθησαν· καθότι ὤρμησαν φεύγοντες πρὸς τὴν πόλιν χωρὶς νὰ φυλάττωσι τάξιν, ἔξω μόνον οἱ Μαντινεῖς, οἱ ὅποιοι ἀνεχώρησαν μᾶλλον συντεταγμένοι ἀπὸ παντὸς τῷ ἄλλῳ στρατεύματος· καὶ ἔτις ἡ μάχη ἔλαβε τέλος περὶ τὸ ἔσπερας.

ρθ'. Τῇ δὲ ὑπεραῖα παρέλαβε τὴν στρατηγίαν τῶν Πελοποννησίων ὁ Μενεδαῖος, ἐπειδὴ ὁ Εὐρύλοχος καὶ ὁ Μακάριος ἐφονεύθησαν· μεγάλης δὲ γενομένης τῆς τροπῆς τῶν Πελοποννησίων, ἀπορῆσεν, ἂν μείνη, μὲ ποῖον τρόπον θέλει δυνηθῆναι νὰ βασάξῃ πολιορκημένους διὰ ξηραῖς καὶ διὰ θαλάσσης ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ πάλιν, ἂν ἀναχωρήσῃ, πῶς δύναται νὰ διασωθῆ· ὅθεν προβάλλει εἰς τὸν Δημοφένην καὶ τὸς στρατηγούς

μεγάλης ἥσσης γεγενημένης, ὅτῳ τρόπῳ ἢ μένων πολιορκήσεται, ἢ ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης ταῖς Ἀττικαῖς ναυσὶν ἄποκεκλεισμένος, ἢ καὶ ἀναχωρῶν διασωθήσεται, προσφέρει λόγον περὶ σπονδῶν καὶ ἀναχωρήσεως Δημοθέ-
νει καὶ τοῖς Ἀκαρνάνων στρατηγοῖς, καὶ περὶ νεκρῶν ἅμα ἀνχι- 5
ρέσεως. οἱ δὲ νεκροὶ μὲν ἀπέδσαν, καὶ τροπαῖον αὐτοὶ ἔση-
σαν, καὶ τὲς ἑαυτῶν τριακοσίαις μάλιστα ἀποθανόντας ἀνεί-
λαντο. ἀναχωρήσιν δὲ ἐκ μὲν τῆς προφανῆς οὐκ ἐσπείσαντο
ἅπασιν, κρύφα δὲ Δημοθένης μετὰ τῶν ξυστρατηγῶν Ἀ-
καρνάνων σπένδονται Μαντινεῦσι, καὶ Μεγεδαίῳ, καὶ τοῖς ἄλλ- 10
λοις ἀρχασι τῶν Πελοποννησίων, καὶ ὅσοι αὐτῶν ἦσαν ἀξιο-
λογώτατοι, ἀποχωρεῖν κατὰ τάχος· βεβλόμενος ψιλῶσαι
τὲς Ἀμπρακιώτας τε καὶ τὸν μισθοφόρον ἕχλον τὸν ξενικόν,
μάλιστα δὲ Λακεδαιμονίαις καὶ Πελοποννησίαις διαβαλεῖν ἐς
τὲς ἐκείνην χεῖρ Ἕλληνας, ὡς καταπροδόντες, τὸ ἑαυ- 15
τῶν πρῶτῳ γιαιότερον ἐποιήσαντο. καὶ οἱ μὲν τὲς τε νεκροὶ ἀνεί-
λοντο. καὶ διὰ τάχος ἔθαπτον, ὥσπερ ὑπῆρχε· καὶ τὴν ἀ-
παχώρησιν κρύφα, οἷς ἐδέδοτο ἐπεβέλευον.

ρί. Τῷ δὲ Δημοθένει καὶ τοῖς Ἀκαρνᾶσιν ἀγγέλλεται τὲς
Ἀμπρακιώτας τὲς ἐκ τῆς πόλεως πανδημεῖ κατὰ τὴν πρῶ- 20
την ἐκ τῶν Ὀλπῶν ἀγγελίαν ἐπιβοηθεῖν διὰ τῶν Ἀμφι-
λό-

τῶν συμμάχων, τρεῖς ἦσαν αὐτοὶ Σπαρτιάται, ἵνα ἀποθανόντος
τινὸς ἄλλος ἀντ' αὐτῆς, ἢ αὐτὸς Σπαρτιάτης ἀντικαταστῆται· (1)
ἢ τῷ τρόπῳ] μετὰ τοσαύτην ἦτταν, φησὶ, πολιορκούμενοι ἔκτε γῆς
καὶ θαλάσσης, ἢ πόρει, ὅπως ὑπομένειε τὴν πολιορκίαν, ἢ γὰρ
διασωθήσοιτο ἀναχωρῶν· (14) μάλιστα διαβαλεῖν χεῖρ.] μάλ-
ιστα δὲ ὑπόπτεις καὶ ἀπίστεις βεβλόμενος ποιήσασθαι τὲς Λακεδα-
μονίαις καὶ Πελοποννησίαις πρὸς τὲς ἐκεῖ Ἕλληνας, πρὸς τὲς
Ἀμπρακιώτας δηλονότι, ὡς καταπροδόντες αὐτῆς, τὸ ἑαυτοῖς
συμφορώτερον πρῶτιμῆσαντο (17) ὥσπερ ὑπῆρχε] ἔθαπτον κατα-
τά-

γὰς τῶν Ἀκαρνάνων περὶ συνθήκης, καὶ περὶ ἀναχωρήσεως ἐκείθεν, καὶ ἐνταύτῳ γὰρ λάβωσι, καὶ τὰ σώματα τῶν νεκρῶν· οἱ δὲ περὶ Δημοφένην, τὲς μὲν νεκρὰς ἔδοσαν, καὶ τρόπαιον νίκης αὐτοὶ ἔστησαν, καὶ τὲς οἰκείας νεκρὰς ὄντας ἕως τριακοσίων τὲς ἔθαψαν· διὰ δὲ τὴν ἀναχώρησιν ὅμως τῶν Πελοποννησίων δὲν ἐδέχθησαν τὰς συνθήκας ἐν τῷ φανερῷ, κρυφίως δὲ Δημοφένης μετὰ τῶν ἄλλων στρατηγῶν κἀμνει συνθήκας μετὰ τὲς Μαντινεῖς καὶ τὸν Μενεδαῖον καὶ τὲς ἄλλους στρατηγὰς τῶν Πελοποννησίων, καὶ ὅσοι τῆς στρατίας ἐκείνης ἦσαν ἀξιολογώτεροι, γὰρ ἀναχαρήσωσι κατὰ τάχος ἐκείθεν· ὁ δὲ σκοπὸς τῆς Δημοφένους ἦτον γὰρ ἀφήσῃ μόνος τὲς Ἀμπρακιώτας, καὶ τὸ ξενικὸν πλῆθος τῶν μισοφόρων, καὶ μᾶλλον εἰπεῖν, ἤθελε γὰρ κἀμνη τὲς Λακεδαιμονίους καὶ Πελοποννησίους ὑπόπτους καὶ ἐπισφαλεῖς εἰς τὲς Ἑλληνας τὲς κατοικοῦντας πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, γὰρ φανῆν δηλονότι, ὅτι ἐπρόδοσαν τὲς συμμάχους τῶν, ἀκαλεθῆσαντες τὸ συμφέρον μόνον ἑαυτῶν. Καὶ ἔτις ὁ μὲν Μενεδαῖος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν, λαβόντες τὲς νεκρὰς, τὲς ἔθαψαν κατὰ τάχος, κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ ἐτοιμάζοντο γὰρ ἀναχωρήσωσι κρυφίως ἀπὸ τῆς ἄλλης, ὅσοι εἶχον τὴν ἀδειαν παρὰ τῆς Δημοφένους.

ρί. Ἐν τῷ τῷ δὲ μανθάνει ὁ Δημοφένης μετὰ Ἀκαρνάνων, ὅτι ἔρχονται πανδημεῖ οἱ ἐκ τῆς πόλεως Ἀμπρακιῶται κατὰ τὴν παραγγελίαν τῶν ἄλλων Ἀμπρακιωτῶν, οἱ ὅποιοι

τάχος ἐκ τῶν παρόντων, καὶ ὅσον οἶόν τε ἦν κατὰ τάχος κατὰ τὸ κατεπεῖγον τῶν περιστάσεων (18) ἐπεβέλευον] ἐκ ἐκ τῆς προφανῆς καὶ μετ' εἰλικρινείας, ἀλλὰ κρύφα καὶ μετ' ἐπιβουλῆς πρὸς τὲς ἄλλας ἑαυτῶν συμμάχους παρασκευάζοντο ἀπιέναι ἐκεῖνοι, οἷς συγκαχώρηται τῆτο παρὰ τῆς Δημοφένους καὶ τῶν μετ' αὐτῆς.

(21) Κατὰ τὴν πρώτην ἀγγελίαν] πρῶτα γὰρ οἱ ἐν Ὀλίταις Ἀμπρακιῶται παραγγείλαντες τοῖς ἐν τῇ πόλει πανδημεῖ βοηθεῖν ὄρα

λόχων, βελομένους τοῖς ἐν Ὀλπαῖς ξυμμίξαι, εἰδότες
 εἶδεν τῶν γεγενημένων. καὶ πέμπει εὐθὺς τῷ στρατῷ μέρος
 τι τὰς οἰδὸς προλοχίζοντας, καὶ τὰ καρτερὰ προκατα-
 ληφομένους· καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ ἅμα παρεσκευάζετο βου-
 θεῖν ἐπ' αὐτὸς.

5

ριά. Ἐν τέτρω δ' οἱ Μαντινεῖς, καὶ οἷς ἔσπεισο, πρόφα-
 σιν ἐπὶ λαχανισμόν καὶ Φρυγάνων συλλογὴν ἐξελεθόντες,
 ὑπαπήεσαν κατ' ὀλίγους, ἅμα συλλέγοντες ἐφ' ἃ ἐξῆλ-
 θον δῆθεν· προεχωρηκότες δὲ ἤδη ἄνωθεν τῆς Ὀλπης,
 θᾶσσον ἀπεχώρουν. οἱ δ' Ἀμπρακιῶται καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι
 μὲν ἐτύγχανον, ἔτιωσ ἀθρόοι συνελεθόντες, ὡς ἔγνωσαν
 ἀπιόντας, ὠρμησαν καὶ αὐτοὶ, καὶ ἔθειον δρόμῳ, ἐπικατα-
 λαβεῖν βελόμενοι. οἱ δὲ Ἀκαρναῖνες τὸ μὲν πρῶτον καὶ πάν-
 τας ἐνόμισαν ἀπιέναι ἀσπόνδους ὁμοίως, καὶ τὰς Πελοποννησίους
 ἐπεδίωκον, καὶ τινὰς αὐτῶν τῶν στρατηγῶν κωλύοντας, καὶ φά- 15
 σκοντας ἔσπεισθαι αὐτοῖς, ἠκόντισέ τις, νόμισας κατα-
 προδίδουσθαι σφᾶς· ἔπειτα μέντοι τὰς μὲν Μαντινέας, καὶ
 τὰς Πελοποννησίους ἀφίεσαν, τὰς δ' Ἀμπρακιώτας ἔκτει-
 νον.

ὄρα ἀνωτέρω §. ρε'. (1) εἰδότες εἶδεν τῶν γεγενημένων] μηδέ
 εἰδότες τῶν χθὲς γεγενημένων, ὡς μαχεσάμενοι ἠττήθησαν.

(6) Καὶ οἷς ἔσπεισο] καὶ οἱ Πελοποννήσιοι, οἷς ἔσπεισο· (6) πρό-
 φασιν] κατὰ πρόφασιν· ἢ πρόφασιν ποιούμενοι ἐπὶ συλλογῇ λαχά-
 νων καὶ φρυγάνων, ὑπαπήεσαν· κατ' ὀλίγου καὶ κρύφα καὶ μετὰ τινος
 ἐπιβελῆς ἀπήεσαν ὑπαναχωρῶντες· (10) καὶ ἄλλοι] τίνες δ' ἔτιωσ, εἰ
 εἴρηκεν· Αἰτωλῶν τινὲς ἴσως, καὶ τῶν περὶ τὴν Ἀμπρακίαν οἰκόντων
 τινὲς αὐτῶν· (14) καὶ πάντας ἐνόμιζον ἀπιέναι ἀσπόνδους] εἰ γὰρ
 ἤδεσαν, ὡς Δημοσθένης μετὰ τῶν ἄλλων στρατηγῶν ἐπεποιεῖκει κρύ-
 φα σπονδᾶς· καὶ τινὰς τῶν στρατηγῶν κωλύοντας ἠκόντισέ τις· αἰ-
 εῖς δὲ χωρῆντος τῷ λόγῳ πως, καὶ μὴ πάντες βεβαίως, τῷ ἐνικῶ ἔχρη-
 σα-

ἦσαν ἐν Ὀλπαις, διαπερῶντες ἀπὸ τῶν Ἀμφιλόχων τὴν χώ-
ραν, θέλοντες γὰρ ἐνωθῶσι μὲ τὴς εὐρισκόμενης ἐν Ὀλπαις,
ἀγνοῦντες παντελῶς τὴν γενομένην τροπὴν τῶν· ταῦτα λοι-
πὸν μαθῶν ὁ Δημοσθένης, πέμπει μέρος στρατεύματος γὰρ ἐνε-
δρεύσωσιν εἰς τὰς ὁδούς, καὶ γὰρ προκαταλάβωσι τὰ ἰσχυρὰ χω-
ρία· καὶ αὐτὸς ἐτοιμάζετο γὰρ ἐφορμήσῃ μετ' ὀλίγον μετὰ τῆ
ἄλλῃ στρατεύματος κατ' ἐκείνων.

ριά. Ἐν τῷ χρόνῳ οἱ Μαντινεῖς, καὶ ὅσοι ἄλλοι
εἶχαν καμῆ συνθήκας ἀναχωρήσεως πρὸς τὴς Ἀθηναίους, ἐξε-
λθόντες ἐκ τῶν Ὀλπῶν μὲ πρόφασιν γὰρ συνάξωσι λάχανα καὶ
ξύλα, ἀναχωρῶσαν μὲ τρόπον, ὀλίγον κατ' ὀλίγους, συναθροί-
ζοντες τρόπον τινὰ ἐνταῦθα καὶ ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὁποῖα ἐξῆλθον
πρόφασιζόμενοι· προχωρήσαντες δὲ ὅπισθεν τῆς Ὀλπης, ἀ-
ναχωρῶσαν ταχύτερον· οἱ δὲ Ἀμπρακιῶται, καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι
ἔτυχον γὰρ εἶναι συνηθροισμένοι ἀφ' ὅσων ἐκεῖ πανταχόθεν,
καθὼς ἐκπέλαβαν τῶν Πελοποννησίων τὴν ἀναχώρησιν, ὤρ-
μησαν καὶ αὐτοὶ τρέχοντες, ὅσον ἐδύναντο, θέλοντες γὰρ τὴς
φθάσωσιν· οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος πρῶτον μὲν
ἐνόμιζον ὅτι ὅλοι ὁμοίως φεύγουσι χωρὶς συνθήκας, ὅθεν ἐδίω-
κον καὶ τὴς Πελοποννησίας, μάλιστα δὲ τις ἐρρίψε καὶ ἀκόντιον
κατὰ τῶν ἰδίων στρατηγῶν, οἱ ὁποῖοι ἐμποδίζοντες, ἐκήρυττον,
ὅτι ἔκαμον συνθήκας μὲ τὴς Πελοποννησίας, σοχαζόμενος, ὅτι
εἶναι προδεδόμενοι παρὰ τῶν στρατηγῶν· Ἐπειτα ὁμως τὴς
μεν Μαντινέας καὶ Πελοποννησίας τὴς ἄφιναν, τὴς δὲ Ἀμπρα-
κιώ-

σατο ἀριθμῶ· ἢ ἰδίωμα τῆς ἐς λόγους, λέγειν, καὶ τις ἠκούτισε·
ἐνίσταται γὰρ τις, πῶς εἰς ὧν πολλὰς ἠκόντισε· ἄλλως τε τὸ ἠκόν-
τισεν, εἴησιν ἀνεῖλεν, ἀλλ' εἰς τις τῶν ἀκοντισῶν ἠκόντισεν, ὃ ἔστιν,
τῷ ἀκοντίῳ ἐχρήσατο, εἴτ' ἂν ἔβαλεν αὐτὸ πρὸς τινος τῶν στρατη-
γῶν

γεν. ἔ ἢν πολλὴ ἔρις ἔ ἄγνοια· εἴτε Ἀμπρακιώτης τις ἔσιν εἴτε Πελοποννήσιος, ἔ ἔς διακοσίους μὲν τινὰς αὐτῶν ἀπέκτειναν. οἱ δ' ἄλλοι διέφυγον ἔς τὴν Ἀγραίδα, ὅμορον ἔσσαν ἔ Ἐσαλύνθιος αὐτῶν ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἀγραίων φίλος ὢν ὑπέδεξατο.

5

ρίβ. Οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως Ἀμπρακιῶται ἀφικνεῖνται ἐπ' Ἰδομένην. ἔσόν δὲ δύο λόφω ἢ Ἰδομένη ὑψηλῶ· τέτρυν τὸν μὲν μείζω, γυκτὸς ἐπιγενομένης, οἱ προραποσαλέντες ὑπὸ τῆ Δημοθένης ἀπὸ τῆ στρατοπέδου, ἔλαθόν τε ἔ ἔφθασαν προκαταλαβόντες· τὸν δ' ἐλίστω ἔτυχον οἱ Ἀμπρακιῶ- 10
ται προαναβάντες; ἔ ἠύλισαντο. ὁ δὲ Δημοθένης, δειπνήσας ἔχώρει, ἔ τὸ ἄλλο στρατεύμα ἀπὸ ἔσπερας εὐθύς, αὐτὸς μὲν τὸ ἡμισυ ἔχων ἐπὶ τῆς ἔσβολῆς, τὸ δ' ἄλλο διὰ τῶν Ἀμφιλοχικῶν ἔρων. ἔ ἄμα ἔρρω ἐπιπίπτει τοῖς Ἀμπρακιώταις ἔτῃ ἐν ταῖς εὐναῖς, ἔ ἔ προηοθημένοις τὰ 15
γεγενημένα, ἄλλὰ πολὺ μᾶλλον νομισασί τῆς ἔαυτῶν εἶναι. ἔ ἔ γὰρ τῆς Μεσσηνίας πρώτης ἐπίτηδες ὁ Δημοθένης πρῆταξε, ἔ προσαγορεύειν ἔκέλευε, Δωρίδα τε γλώτσαν ἔέντας, ἔ τοῖς πρὸ φύλαξι πῖσιν παρεχομένους, ἄμα δὲ ἔ

γων κωλύοντας ἐπιδιώκειν τῆς Πελοποννησίους· (1) ἔρις, ἀμφισβη-
σισις, τίνων ἔτοσιν εἶη, ἔ ἔκ τίνων ἔκεινοσί.

(7) Ἰδομένην, ὁ παρακατιῶν πληθυντικῶς λέγει, καθάπερ καὶ ταῖς Ὀλπαις συναμφοτέρως ἔχρησατο· τῆτο δὲ ἔρρω ποιήσας καὶ τῆ λέξει Πλαταιαῖς, ἢ Πλαταιῶν ταύτας εἰκῶν ἢ Πλάταιαν· (12) ἀπὸ ἔσπερας εὐθύς] μῆδε ὑπὸν, μῆδ' ἀνέτεῶς τινος ἀπὸ τῶν πόνων τυχῶν, ἀλλ' εὐθύς ἀπὸ τῆς μάχης ἐπ' ἄλλην ἔρρω· τοιαύτη γὰρ στρατηγῆ ἀρετῆ· (13) ἐπὶ τῆς ἔσβολῆς] καθ' ὁ ἡμέτερον ἔσβαλεῖν οἱ Ἀμπρακιῶται (14) διὰ τῶν ἀμφιλοχικῶν ἔρων] ἔτα ἔπειθε προλοχίσκασιν ἔμπέσοιεν ὡς εἰς ἔρρη οἱ ἔττηθῆσόμενοι, εἴτ' ἔ

κιώτας ἐφόνευσαν· ἔῃ ἦτον πολλή σύγχυσις μεταξύ, καὶ τὸ πρᾶγμα μάλις αὐσδιάκριτον, ποῖος δηλονότι εἶναι Ἀμπρακιώτης, ἔῃ ποῖος Πελοποννήσιος, ὡς τέσον ἔως διακοσίους ἀπὸ αὐτᾶς τῆς ἐφόνευσαν, οἱ δὲ ἄλλοι διεσώθησαν εἰς τὴν Ἀγραῖδα τὴν γείτονα· ἔῃ ὑπεδέξατο αὐτῆς ὡς φίλος ὢν Σαλύτιος ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἀγραίων.

ριβ'. Οἱ δὲ ἐκ τῆς πόλεως πανδημεὶ ἐξορμήσαντες Ἀμπρακιῶται, ἦλθον εἰς τὴν Ἰδομένην· ἡ δὲ Ἰδομένη αὐτῆ εἶναι δύο ὑψηλοὶ λόφοι, ἐξ ὧν τὸν μὲν μεγαλύτερον προκατέλαβον κρυφίως, εὐθὺς γενεμένης νυκτὸς, οἱ προάποσαλέντες ὑπὸ τῆ Δημοσθένους ἀπὸ τῆ στρατοπέδου· εἰς δὲ τὸν μικρότερον εἶχαν ἀνέβη κατὰ τύχην οἱ Ἀμπρακιῶται, ἔῃ ἐπέρασαν τὴν νύκτα ἐκεῖ· ὁ δὲ Δημοσθένους, ἀφ' ἔῃ ἐδείπνησε τὸ στρατεύμα, ὤρμησεν εὐθὺς ἀπὸ τὸ ἐσπέρας, αὐτὸς ἔχων τὸ ἡμισυ τοῦ στρατεύματος ἀπὸ τὸ ἐμπροσθεν τῆς εἰσόδου πρὸς τῆς ἐναντίας, τὸ δὲ ἡμισυ ἐπροχώρει ἄνωθεν διὰ τῶν Ἀμφιλόχων· ἔῃ εὐθὺς περὶ τὰ ξημερώματα, νυκτὸς ἔτι ἔσσης, προσπίπτει ἐπάνω εἰς τῆς ἐχθρῆς ὄντας ἔτι εἰς τὰς εὐνάς, χωρὶς νὰ ἔχωσιν εἶδησιν τῆς προγεγενημένης φυγῆς τῶν ἄλλων συμπολιτῶν τῶν, ἄλλ' ἐνόμισαν περισσότερον, ὅτι εἶναι ἐκεῖνοι· ἐπειδὴ ὁ Δημοσθένους ἔβαλεν ἐμπροσθεν τῆς Μεσσηνίης ἐπίτηδες, παραγγείλας αὐτῆς ἔῃ νὰ τῆς χαιρετῶσι μὲ γλώσσαν Δωρικὴν, ἔῃ νὰ ἐνοσπείρωσιν ἐμπισοσύνην εἰς τῆς προφύλακας, καὶ

μά-

φρουρόμενοι, τῶν ἐχθρῶν· (14) ἄμα ὄρθρω] μήπω τῆ λυκαυγῆς ὀποφαινομένους (15) τὰ γεγενημένα] κακὰ τοῖς Ἀμπρακιώταις, τῆτ' ἔστι τὰς δύο μάχας· (19) ἔῃ τοῖς προφύλαξι πῖσιν περὶεχομένους] πόπερον, τὰ πῖσά ἐκέλευσαν αὐτῆς παρασχεῖν; ἢ πᾶσαν ἀμφιβολίαν, ἢ ὑποψίαν ἐχθρας ὑφελθεῖν; τὸ δεύτερον πάντως· εἰ γὰρ ἐχθροὶ ἔακεν εἶναι ἐβέλονται, ἄλλὰ τῆτε ἔῃ μέχρι τῆς ἐπινοίας ἐπειρώτα

α-